

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

ПОГОДЖЕНО

Науково-методичною комісією
факультету іноземних мов
Протокол № 4 від 20.12.2023р.

Голова комісії
Ігор ГУРСЬКИЙ

**ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО ВИПУСКНОГО ЕКЗАМЕНУ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Галузь знань: 01 Освіта/ Педагогіка

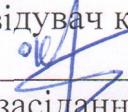
Спеціальність: 014.021 Середня освіта. Англійська мова і література

Освітня програма: Середня освіта (Мова і література (англійська, німецька))

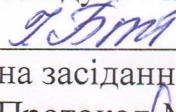
Освітній ступінь: бакалавр

ЗАТВЕРДЖЕНО

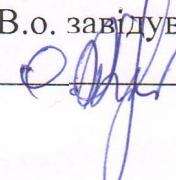
на засіданні кафедри англійської мови та методики її навчання
Протокол № 9 від 14.12.2023 р.

Завідувач кафедри англійської мови та методики її навчання
 д.п.н., проф. Олег КОМАР

на засіданні кафедри теорії та практики іноземних мов
Протокол № 9 від 14.12.2023 р.

Завідувач кафедри теорії та практики іноземних мов
 д.п.н., проф. Ірина БІЛЕЦЬКА

на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Протокол № 5 від 11.12.2023 р.

В.о. завідувача кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
 д.п.н., проф. Оксана БЯЛИК

Програма комплексного випускного екзамену для здобувачів вищої освіти III курсу заочної форми навчання спеціальності 014.021 Середня освіта. Англійська мова і література.

Розробники: д.п.н., проф. Коберник О.М., к.п.н., доц. Прищепа С.М., к. п. н, ст. викладач Авчиннікова Г. Д., ст. викладач Коваленко О.В., викладач Мікітіна М. М.

Програму затверджено
на засіданні кафедри англійської мови та методики її навчання
Протокол № 9 від 14.12.2023 р.

Завідувач кафедри англійської мови та методики її навчання
О.М. д.п.н., проф. Олег КОМАР

на засіданні кафедри теорії та практики іноземних мов
Протокол № 9 від 14.12.2023 р.

Завідувач кафедри теорії та практики іноземних мов
І.Білецька д.п.н., проф. Ірина БІЛЕЦЬКА

на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Протокол № 5 від 11.12.2023 р.

В.о. завідувача кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
О.Бялик д.п.н., проф. Оксана БЯЛИК

Погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов
Протокол № 5 від 11.12.2023 р.

Ігор Гурський Голова комісії Ігор ГУРСЬКИЙ

КОМПЛЕКСНИЙ ВИПУСКНИЙ ЕКЗАМЕН ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестація випускників факультету іноземних мов ОС «бакалавр» є підсумковою формою перевірки та оцінки рівня сформованості їх професійної компетентності. Комплексний випускний екзамен укладено на основі трьох дисциплін:

1. Практика усного та писемного мовлення;
2. Методика навчання англійської мови;
3. Педагогіка

4. Практичний курс другої іноземної мови (німецької, французької, іспанської).

Практична складова комплексного випускного екзамену спрямована на виявлення рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності. Перше питання білету охоплює тематику курсу «Практика усного та писемного мовлення». Перевірка практичних аспектів англійської мови передбачає розвиток комунікативної ситуації на задану тематику. Здобувач вищої освіти повинен продемонструвати належний рівень володіння синтаксичними, семантичними та фонетичними правилами і закономірностями англійської мови; володіти лексичним мінімумом у межах тематики курсу; викладати свої думки правильно з точки зору лексики, граматики і стилістики.

Методична складова комплексного випускного екзамену передбачає визначення готовності здобувачів вищої освіти до реалізації професійних функцій учителя англійської мови. Він має також на меті з'ясувати, наскільки успішно випускник засвоїв усю програму навчальної дисципліни відповідно до Профіля вчителя англійської мови кваліфікаційної категорії «молодий спеціаліст». Відтак, випускник повинен продемонструвати сформованість методичної складової професійної компетентності вчителя іноземної мови, зокрема: концептуальної – розуміння теоретичних основ професійної діяльності; інструментальної – володіння базовими професійними вміннями; інтегрованої – здатність поєднати теорію і практику під час вирішення професійних проблем. Крім того, здобувач вищої освіти повинен продемонструвати сформованість гностичних, конструктивно-планувальних, рефлексивних, проектувальних та комунікативно-навчальних умінь.

Теоретична складова розкриває зміст основних теоретичних питань з «Педагогіки». Питання відображають всі розділи педагогіки, а саме: загальні основи педагогіки, теорію виховання, дидактику та школознавство. Визначено ключові питання з дисципліни, які потребують розгорнутої відповіді. Теоретичні питання стосуються тем, що визначені навчальною програмою з педагогіки.

ВИМОГИ до комплексного випускного екзамену

I. Вимоги з практики усного та писемного мовлення.

Здобувач вищої освіти повинен продемонструвати сформованість таких компетентностей:

1. Уміння вільно висловлюватися на задану тематику у монологічному мовленні (Розмовна ситуація – обсяг 20-25 речень – в межах тематики курсу).
2. Знання базових мовних понять;
3. Здатність до мовленнєвої творчості;
4. Здатність до контролю, самоконтролю результатів мовленнєвої діяльності.

II. Вимоги з методики навчання англійської мови.

Здобувач вищої освіти повинен володіти наступними компетентностями:

1. Знання цілей, змісту, принципів, методів і прийомів навчання англійської мови в школі;
2. Знання основ теорії методики.

3. Уміння застосовувати сучасні підходи до формування іншомовної мовленнєвої компетентності в аудіюванні, читанні, говоренні та письмі на практиці.

III. Вимоги з педагогіки.

Відповідь здобувача вищої освіти повинна відповідати наступним критеріям:

1. Наявність розгорнутої відповіді на теоретичні питання, повнота розкриття.
2. Поєднання теоретичного матеріалу з його практичним використанням у майбутній професійній діяльності.
3. Логіка викладення. Змістовність відповіді.
4. Культура мовлення (дикція, виділення головного, чіткість, послідовність, чистота мови тощо). Використання афоризмів, цитат, образність мовлення.
5. Впевненість, емоційність та аргументованість.
6. Вміння вільно триматися перед аудиторією.
7. Уміння робити порівняння, висновки.

IV. Вимоги з практичного курсу німецької мови

Здобувач вищої освіти повинен продемонструвати сформованість таких компетентностей:

1. Знання особливостей фонетичної, граматичної та лексико-сintаксичної будови другої іноземної мови;
2. Уміння вільно висловлюватись іноземною мовою у межах вивченої тематики у монологічному мовленні (розмовна ситуація – обсяг 20-25 речень – в межах тематики курсу);
3. Здатність обмінюватись із співрозмовником інформацією, тобто вільно володіти навичками діалогічного та монологічного мовлення; практично використовувати набуті лексико-граматичні вміння та навички;
4. Здатність до контролю, самоконтролю результатів мовленнєвої діяльності

СТРУКТУРА комплексного випускного екзамену

I. Практика усного та писемного мовлення

1. Develop the situation mentioned.

List of situations to be developed:

1. A difficult child and problems of his upbringing.
2. The prime importance of home in the upbringing of children.
3. Youth and teenagers. Drug problems.
4. Being 16. What is it like? Schoolwork, social activities, relationships and hobbies.
5. Childhood. Most happy time.
6. The influence of the media on our lives.
7. The pros and cons of Internet.
8. My favourite TV programme.
9. The history of television.
10. The latest developments in TV.
11. Television in Ukraine.
12. The effects of television on children. Violence on TV.
13. Books and reading. Ways of forming reading habits from the very childhood.
14. Books for children. The ones they really need.
15. Describe an invention that changed people's life.
16. Courts and Trials.
17. Youth crimes.

18. Juvenile delinquency.
19. Family life.
20. An important historical event in your country.
21. Education of your dream.
22. Systems of education in Ukraine, the USA and Great Britain.
23. Foreign languages in our life.
24. Holidays, customs and traditions.
25. Folklore as a means of understanding the intellectual and spiritual life of people.
26. The influence of music on our lives
27. Books in our life.
28. My childhood memories.
29. Five pieces of technology you cannot imagine your life without.
30. My lifetime goals.

II. Методика навчання англійської мови

2. Speak on the question from methods of teaching English.

1. Methods of teaching and its relation to other sciences.
2. Aims of FL teaching.
3. Principles of FL teaching.
4. Methods and techniques of FL teaching.
5. Types and kinds of exercises for FL teaching.
6. FL teaching content and its components.
7. Aids of FL teaching.
8. Methods of research in FL teaching.
9. Aims and content of vocabulary teaching, ways of presenting vocabulary.
10. Stages of vocabulary teaching, types and kinds of vocabulary exercises.
11. Aims and content of grammar teaching, stages of teaching active grammar minimum, types and kinds of exercises used.
12. Articulation teaching procedure (stages and exercises).
13. Listening comprehension gist and procedure.
14. Monologue and dialogue (discourse) characteristics, functional types of monologue and dialogue.
15. Peculiarities of monologue (discourse) teaching procedure: aim, content, stages of teaching, types of exercises.
16. Peculiarities of dialogue teaching procedure: aim, content, stages of teaching, types of exercises.
17. Teaching technique of reading, its difficulties, stages and exercises.
18. Kinds of reading and their peculiarities, reading comprehension procedure.
19. Teaching technique of writing, graphic and spelling exercises.
20. Teaching writing.
21. Planning in FL teaching.
22. FL lesson requirements and its structure.
23. Assessment in FL teaching, its functions, qualities, kinds, forms and objects.
24. Speak on testing in FL teaching.
25. Extra-curricular activity, its aim, content and forms.
26. Phonetics teaching (general background).
27. Pronunciation teaching (stages and approaches).
28. Exercises for teaching pronunciation.
29. Exercises for teaching intonation.
30. Preparation for Independent Testing.

III. Педагогіка

3. Розкрийте суть питання:

1. Методи навчання та їх характеристика.
2. Форми організації навчальної діяльності учнів на уроці.
3. Педагогіка як наука, її предмет, основні функції та категорії.
4. Сутність управління й керівництва освітою та школою.
5. Концепція Нової української школи: основні положення
6. Зміст виховання в сучасному закладі загальної середньої освіти.
7. Методи виховання та їх класифікація.
8. Виховання в учнів ціннісного ставлення до праці та система професійної орієнтації в школі.
9. Закон України «Про освіту» (2017): основні положення.
10. Виховання особистості в колективі. Види колективу та етапи його формування.
11. Поняття про особистість та її розвиток, фактори розвитку особистості.
12. Національно-патріотичне виховання учнів в школі.
13. Соціальний розвиток особистості школяра: суть, завдання і засоби.
14. Характеристика державних документів, що реалізують зміст освіти в сучасній школі.
15. Контроль навчальних досягнень учнів: суть, принципи, види та методи.
16. Закономірності та принципи виховання.
17. Мотиви і стимули у навчанні.
18. Інтелектуальний розвиток учнів в школі. Робота з обдарованими дітьми.
19. Урок як основна форма навчання в школі. Типи і структура уроків.
20. Поняття про дидактику. Суть процесу навчання, його структура.
21. Цілісний освітній процес в школі, його гуманізація та демократизація.
22. Сутність процесу виховання та його структура.
23. Педагогічне партнерство школи, сім'ї і громади.
24. Основні закономірності та принципи навчання.
25. Системи навчання: історія, порівняльна характеристика.
26. Проблема мети виховання в педагогіці. Мета виховання в сучасній школі.
27. Вимоги до особистості педагога у відповідності до сучасного Професійного стандарту вчителя закладу загальної середньої освіти.
28. Духовний розвиток особистості: суть, засоби і шляхи.
29. Функції процесу навчання та їх реалізація в сучасній школі.
31. Завдання, зміст і форми роботи класного керівника.

IV. Друга іноземна мова (іспанська, французька, німецька)

Розвиньте комунікативну ситуацію другою іноземною мовою (німецькою/ французькою/ іспанською) на тему:

1. Сім'я та рідні.
2. Студентське життя.
3. Будинок моєї мрії.
4. Пори року. Моя улюблена пора року.
5. Приготування їжі та моя улюблена страва.
6. Опис людини, її зовнішність.
7. Наш університет.
8. У супермаркеті.

9. Система освіти Німеччини.
10. Свята Німеччини.
11. Проведення дозвілля.
12. Опис моєї кімнати.
13. Мій найкращий друг / подруга.
14. Розпорядок дня.
15. Мої захоплення.
16. Німецькомовні країни.
17. Берлін – столиця Німеччини.
18. Визначні місця, які я хочу відвідати.
19. Погода. Зміни в погоді.
20. Похід до ресторану.
21. Домашні улюблениці.
22. Чому я вивчаю іноземні мови.
23. Технології в сучасному світі.
24. Прийом у лікаря.
25. Спорт у житті людини.
26. Сім'я та рідні.
27. Студентське життя.
28. Будинок моєї мрії.
29. Пори року. Моя улюблена пора року.
30. Приготування їжі та моя улюблена страва.

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ

На основі Положення «Про поточне, модульне та підсумкове оцінювання знань студентів в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу», затвердженого вченовою радою УДПУ імені Павла Тичини від 25 травня 2009 р., підсумковий контроль здійснюється у формі державного екзамену з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому ступені.

Оцінка «5 (А) відмінно» виставляється за умов виконання наступних вимог:

1. Перше питання передбачає вільне і коректне володіння мовою та повноту висловлювання з теми, темп мовлення нормативний. Допускаються 1-2 лексико-граматичні помилки, які не впливають на розуміння змісту повідомлення.
2. Друге питання: передбачає глибокий та повний аналіз основ теорії методики, зрілість міркувань із методичних проблем, уміння охарактеризувати відповідні методичні явища, показати зв'язок методики з практикою.

Здобувач вищої освіти у повному обсязі викладає вивчений матеріал, дає правильні визначення понять, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтувати свої судження, застосувати знання практично, навести свої приклади, аргументовано висловлювати свою точку зору. Відмінне виконання всіх видів діяльності, можливо з незначною кількістю помилок. Допускаються 1-2 граматичні та лексичні помилки.

3. Третє питання: здобувач вищої освіти
 - повно, логічно і послідовно розкриває зміст питання;
 - відповідь свідчить про всеобічні, систематизовані, глибокі знання;
 - вільно володіє теоретичними основами і педагогічною термінологією;
 - правильно застосовує одержані знання для розв'язання практичних завдань, для аналізу педагогічних явищ, творчо вирішує педагогічну задачу;
 - гнучко використовує міжпредметні зв'язки в узагальненні інформації;
 - демонструє ґрутовні знання першоджерел, уміння самостійно розкривати їх зміст, робити узагальнення і висновки, використовуючи додаткову літературу;

- вільно володіє нормативною, сучасною українською мовою.

Оцінка «4 (В) добре» виставляється за умов виконання наступних вимог:

1. Перше питання: здобувач вищої освіти виявляє вільне володіння монологічним мовленням відповідно заданої розмовної теми. Володіє у достатньому обсязі базовим лексичним та граматичним матеріалом, передбаченим програмою. Допускаються незначні граматичні чи лексичні огріхи у мовленні. Тему ситуації розкрито повністю.

2. Друге питання: випускник добре знає теоретичний матеріал, дає визначення понять, може обґрунтувати свої судження, може систематизувати набуті знання, добирає переконливі аргументи на підтвердження власного судження, володіє матеріалом при вирішенні практичних завдань.

Викладення матеріалу з незначними помилками. Володіння у достатньому обсязі базовим лексичним словником, передбаченим програмою. Виконання завдань – дуже добре, вище середнього рівня з кількома помилками. Допускаються 2-3 граматичні чи лексичні помилки.

3. Третє питання: здобувач вищої освіти

- володіє понятійним апаратом педагогіки;
- уміння і навички студента дозволяють викласти матеріал логічно, послідовно, висловити власну думку, зробити висновок;
- правильно розкриває основний зміст матеріалу;
- добре знає основні педагогічні категорії, закономірності і вміє використовувати їх при розв'язанні практичних завдань;
- комплексно вирішує поставлені завдання, правильно використовує довідкову літературу;
- добре володіє українською мовою;
- у відповіді допускає 1 - 2 незначні неточності у використанні педагогічної термінології чи тлумаченні педагогічних явищ.

Оцінка «4 (С) добре» виставляється за умов виконання наступних вимог:

1. Перше питання: передбачає вміння висловлювати свою точку зору. Здобувач вищої освіти володіє у достатньому обсязі базовим лексичним та граматичним мінімумом, передбаченим програмою. Тему комунікативної ситуації англійською мовою розкрито повністю. Допускаються 3-4 граматичні, лексичні чи фонетичні помилки та деякі неточності у розкритті теми висловлювання.

2. Друге питання: характеризується вмінням випускника висловлювати свою точку зору. Здобувач вищої освіти знає теоретичний матеріал добре, дає визначення методичних понять, може обґрунтувати свої судження, може систематизувати набуті знання, добирає переконливі аргументи на підтвердження власного судження, володіє матеріалом при вирішенні практичних завдань.

3. Третє питання: здобувач вищої освіти:

- достатньо володіє понятійним апаратом педагогіки;
- уміння і навички студента дозволяють викласти матеріал досить логічно, послідовно;
- правильно розкриває основний зміст матеріалу;
- добре знає основні педагогічні закономірності і вміє використовувати їх при розв'язанні практичних завдань;
- комплексно вирішує поставлені завдання, правильно використовує довідкову літературу;
- добре володіє українською мовою;
- у відповіді допускає 1 значну неточність (серйозну помилку) у використанні педагогічної термінології чи тлумаченні педагогічних явищ.

Оцінка «3 (D) задовільно» виставляється за наступних умов:

1. Перше питання: переважають фонетичні помилки у мовленні на лексичному і граматичному рівнях. Допускаються 4-5 мовних помилки. Темп мовлення занижений. Тему висловлювання розкрито не повністю.

2. Друге питання: викладення матеріалу не у повному обсязі, неглибоке володіння теоретичним та практичним матеріалом. Виконання всіх видів діяльності здійснюється непогано, але зі значною кількістю помилок. Допускаються 4-5 мовні помилки.

3. Третє питання: здобувач вищої освіти

- правильно викладає теоретичний матеріал на рівні репродуктивного мислення;
- володіє педагогічною термінологією;
- вміє проілюструвати теоретичні положення прикладами;
- у відповіді неповно обґруntовує висновки, припускається помилок при узагальненні;
- допускає ряд серйозних помилок при використанні спеціальної термінології та інтерпретації педагогічних явищ;
- зміст окремих питань викладає частково, непослідовно;
- відповідь виявляє прогалини у знаннях.

Оцінка «3 (E) задовільно» виставляється за таких умов:

1. Перше питання: здобувач вищої освіти не володіє в достатньому обсязі базовим лексичним і граматичним мінімумом, передбаченим програмою. Темп мовлення занижений. Монологічне мовлення в межах комунікативної ситуації задовільне, але зі значною кількістю помилок. Допускається 5-6 мовних помилок.

2. Друге питання: досить поверхове викладення матеріалу, неповне розкриття суті методичних явищ. Випускник подає матеріал, без аргументації своїх висновків, без своїх прикладів і не завжди адекватно використовує знання в практичній частині.

Виконання всіх завдань задовільняє мінімальні критерії. Допускається 5-6 мовних помилок.

3. Третє питання: відповідь здобувача вищої освіти в основному задовільняє мінімальним критеріям:

- викладає теоретичний матеріал на репродуктивному рівні;
- достатньо володіє педагогічною термінологією;
- вміє проілюструвати теоретичні положення прикладами;
- у відповіді неповно обґруntовує висновки, припускається помилок при узагальненні;
- при розкритті окремих теоретичних положень припускається серйозних помилок, неточності у розумінні та інтерпретації педагогічних явищ;
- відчуваються труднощі у використанні теоретичних положень при розв'язанні практичних завдань;
- не вміє самостійно зробити узагальнюючий висновок.

Оцінка «2 (FX) незадовільно» – з можливістю повторного складання або «2 (F)» – з обов'язковим повторним вивченням дисципліни виставляється за таких умов:

1. Перше питання: незадовільний рівень виконання всіх практичних видів діяльності, невміння висловити та аргументувати свою точку зору на запропоновану тему через недостатній словниковий запас. Мовлення випускника містить більше ніж 6 мовних помилок.

2. Друге питання: випускник не володіє матеріалом, відтворює лише основні положення, знає окремі фрагменти, що складають незначну частину матеріалу. Допускається більше, ніж 6 мовних помилок.

3. Третє питання:

- відсутня логіка і обґруntування теоретичних положень;
- відповідь має переважно репродуктивний характер, допускаються суттєві помилки;
- відповіді мають фрагментарний характер;
- у відповіді не розкриті основні поняття.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Практика усного та писемного мовлення

1. Біленька Ю. О., Коломієць М. М. English Practice: навчальний посібник для студентів IV курсу факультету іноземних мов. Умань, 2019. 153 с.
2. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту: Навчальний посібник для студентів старших курсів фак-ів англ.мови / В. А. Кухаренко. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 272 с.
3. Wells J. C. Longman Pronunciation Dictionary / J. C. Wells. – Pearson Education Ltd., 2000. – 871 р.

Методика навчання англійської мови

1. Державний стандарт базової і повної середньої освіти (іноземні мови) // Іноземні мови. – 2004. – № 1. – С. 3–7.
2. Гембарук А.С. Методика викладання іноземної мови в таблицях і схемах / Методичний посібник. – Умань, 2010. – 144 с.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. вид. – док. пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова та ін. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 328 с.
5. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. – К.: Ленвіт, 1999. – 320 с.
6. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г. Е. та ін.. / за загальн. ред. С.Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
8. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці). — К.: Ленвіт, 2008. — 285 с
9. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: Посібник. Вид. 2-е, доп. і переробл. /Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. - К.: Ленвіт, 2004. - 360 с

Педагогіка

1. Волкова Н.П. Педагогіка : навч. посіб. – [2-ге вид., перероб., доп.] – К. : Академвидав, 2007. – 509 с.
2. Зайченко І. В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів, 2-е вид. – К., «Освіта України», «КНТ», 2008. – 528 с.
3. Кузьминський, А.І. Педагогіка [текст] : підручник / А. І. Кузьминський, В. Л. Омеляненко. – К. : Знання, 2007. – 447 с.
4. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://gymnasium45.edu.kh.ua/>
5. Концепція «Нова українська школа». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://osvita.ua/school/reform/54276/>
6. Педагогіка : навчальний посібник / Галузяк В.М., Сметанський М.І., Шахов В.І. – 2-е вид., вип. і доп. – Вінниця : «Книга-Вега», 2003. – 235 с.
7. Програма «Нова українська школа»у поступі до цінностей: Київ, 2018. – 40 с.
8. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти»,

- «Вчитель з початкової освіти» (з дипломом молодшого спеціаліста)»
<https://nus.org.ua/news/zatverdyly-try-profesijni-standart-vchytelya-dokument/>
9. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – 3-тє вид., стереотип. – К. : Академвидав, 2009. – 560 с. – (Серія «Альма-матер»).
10. Ягупов В.В. Педагогіка : навч. посібник / В.В. Ягупов. – К. : Либідь, 2003. – 560 с. 13. Педагогіка : навчальний посібник / Галузяк В.М., Сметанський М.І., Шахов В.І. – 2-е вид., вип. і доп. – Вінниця : «Книга-Вега», 2003. – 416 с.

Практичний курс німецької мови

1. Логін 1. Німецька мова для студентів-германістів: підручник Login. Deutsch für Germanistikstudenten : Lehrbuch / [Сидоров О. В., Скачкова В. В., Відюкова Н. І.]. – Вінниця : Нова Книга, 2014. – 344 с.
2. Кияк Т. Р. Deutsch : Розмовні теми : навч. посіб./ Т. Р. Кияк, Н.В. Меншикова. – К. : ВЦ“Академія”, 2009. – 208 с.